

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CHẤP HÀNH PHÁP LUẬT VÀ KỶ LUẬT CỦA HẠ SĨ QUAN, BINH SĨ Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ TRONG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

LÊ VIỆT DŨNG (*)

Tóm tắt: Nâng cao ý thức chấp hành pháp luật và kỷ luật của Quân đội là vấn đề có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với Quân đội nhân dân Việt Nam. Bài viết nghiên cứu, đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng chấp hành pháp luật, kỷ luật trong thực hiện nhiệm vụ cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

Từ khóa: Chấp hành pháp luật và kỷ luật của Quân đội; đơn vị cơ sở; hạ sĩ quan, binh sĩ.

Abstract: Raising the Army's awareness of law observance and discipline is an issue of particular importance to the People's Army of Vietnam. This paper reviews and proposes a number of solutions to improve the quality of law enforcement and discipline of non-commissioned officers and soldiers in grassroots units of the Army.

Keywords: law observance and discipline in the Army; grassroots units; non-commissioned officers and soldiers.

Ngày nhận bài: 15/02/2024

Ngày biên tập: 24/4/2024

Ngày duyệt đăng: 24/5/2024

Tăng cường kỷ luật, kỷ cương là nhiệm vụ, giải pháp quan trọng góp phần nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu, bảo đảm cho Quân đội nhân dân Việt Nam sẵn sàng nhận và hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm. Vì vậy, kỷ luật phải nghiêm minh”⁽¹⁾; “Bộ đội không có kỷ luật, đánh giặc nhất định thua”⁽²⁾. Vì vậy, Người luôn chú trọng công tác giáo dục pháp luật, kỷ luật, xây dựng ý thức tự giác và bản lĩnh chấp hành nghiêm pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của Quân đội. Quán triệt và thực hiện tốt tinh thần đó sẽ góp phần xây dựng Quân đội ta ngày càng “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại”, không ngừng nâng cao sức mạnh chiến đấu và khả năng sẵn sàng chiến đấu, chiến thắng mọi kẻ thù xâm lược, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó.

(*) Trung tá; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

1. Tình hình chấp hành pháp luật, kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội

Vấn đề chấp hành pháp luật, kỷ luật của hạ sĩ quan, chiến sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội là sự tuân thủ nghiêm, chính xác pháp luật của Nhà nước; điều lệnh, điều lệ, chế độ quy định của Quân đội; mệnh lệnh, chỉ thị của cấp trên, đảm bảo cho hoạt động của Quân đội trên mọi lĩnh vực đều được chỉ huy, quản lý thống nhất; phát huy được trí tuệ, sức mạnh và tính hiệu quả.

Những năm qua, tình hình nhận thức và chấp hành pháp luật, kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội có nhiều chuyển biến, tiến bộ khá toàn diện, rõ nét; góp phần quan trọng thực hiện nền nếp chính quy, xây dựng đơn vị an toàn, vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Các đơn vị cơ sở thường xuyên quán triệt các chỉ thị, nghị quyết của cấp trên về chấp hành pháp luật của Nhà nước và kỷ luật của Quân đội, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động của quân nhân. Công tác giáo dục chính trị tư tưởng, tuyên truyền, phổ

biến, giáo dục pháp luật được đổi mới mạnh mẽ cả về nội dung, hình thức, phương pháp và từng bước đi vào chiều sâu, đạt hiệu quả thiết thực.

Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, sự chuyển biến của các cơ quan, đơn vị trong toàn quân về chấp hành pháp luật, kỷ luật, xây dựng chính quy, xây dựng đơn vị chưa thực sự mạnh mẽ, sâu sắc, đồng đều, thiếu tính ổn định vững chắc. Việc chấp hành pháp luật của Nhà nước và kỷ luật quân đội của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở còn hạn chế; việc duy trì, thực hiện nền nếp chính quy, rèn luyện kỷ luật, quản lý bộ đội, quản lý vũ khí, trang bị, cơ sở vật chất có nơi, có chỗ chưa nghiêm. Công tác quản lý bộ đội chưa chặt chẽ, hiệu quả, đồng bộ ở các cấp; phương pháp, kinh nghiệm nắm bắt tư tưởng, xử lý kỷ luật bộ đội của cán bộ cấp phân đội chưa khoa học, thiếu chiều sâu. Tinh thần tự giác rèn luyện, chấp hành kỷ luật, quy tắc xã hội của một số quân nhân, nhất là trong giờ nghỉ, ngày nghỉ, khi ra ngoài doanh trại còn hạn chế. Khả năng dự báo, phòng ngừa vi phạm kỷ luật, tai nạn giao thông của cấp ủy, chỉ huy một số cơ quan, đơn vị chưa cao.

Bên cạnh đó, bản lĩnh, lập trường, năng lực quản lý, sử dụng tài chính, tài sản, cơ sở vật chất, đất quốc phòng... của một số cấp ủy, cán bộ chủ trì còn thiếu chặt chẽ, hiệu quả, dẫn tới vi phạm pháp luật và kỷ luật quân đội, ảnh hưởng đến uy tín, bản chất, truyền thống, kết quả xây dựng đơn vị, sức mạnh và khả năng sẵn sàng chiến đấu, gây dư luận không tốt trong xã hội. Các vụ việc vi phạm tuy có giảm nhưng một số có tính chất nghiêm trọng, đối tượng vi phạm đa dạng về cấp bậc, chức vụ; các vụ việc liên quan đến hình sự còn cao, trong đó có vụ việc nghiêm trọng xảy ra với tính chất mới...

Nguyên nhân của những hạn chế nêu trên là do cấp ủy, chỉ huy một số đơn vị cơ sở chưa thực sự quan tâm, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện công tác phòng, chống vi phạm pháp luật, kỷ luật; thực hiện có lúc, có

Ý thức kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ là sự phản ánh thực tiễn kỷ luật quân sự trong Quân đội - Ảnh: qdnd.vn

nơi còn chiều lệ, hình thức; công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật ở một số cơ quan, đơn vị hiệu quả còn thấp; nội dung, hình thức, phương pháp còn đơn điệu; việc lồng ghép, gắn giáo dục chính trị với phổ biến, giáo dục pháp luật, rèn luyện kỷ luật của Quân đội còn hạn chế; chưa chú trọng giáo dục, rèn luyện tích lũy kinh nghiệm, bồi dưỡng kỹ năng sống, kỹ năng ứng xử, giao tiếp cho bộ đội nên khi gặp tình huống khó khăn, phức tạp dễ dẫn đến chán nản, tiêu cực, mất phương hướng, bế tắc về tư tưởng và hành động. Cùng với đó, những tiêu cực từ mặt trái cơ chế thị trường, mạng xã hội và sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, phản động đã và đang tác động trực tiếp đến tư tưởng, tình cảm, đời sống cán bộ, chiến sĩ đặt ra không ít khó khăn, thách thức đối với công tác quản lý tư tưởng, duy trì kỷ luật...

Hiện nay, trong bối cảnh thế giới, khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, các thế lực thù địch đang ráo riết tiến hành chiến lược “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, “phi chính trị hóa” Quân đội, kích động, gây rối, chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc... ảnh hưởng trực tiếp đến mọi mặt xã hội và nhiệm vụ quân sự quốc phòng. Để khắc phục những hạn chế, kịp thời ngăn chặn, xử lý các vụ việc vi phạm pháp luật và kỷ luật quân đội của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở, cần tăng cường hiệu quả thực

hiện đồng bộ các giải pháp để nâng cao chất lượng chấp hành pháp luật, kỷ luật quân đội của đội ngũ này trong thời gian tới.

2. Giải pháp nâng cao chất lượng chấp hành pháp luật và kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp đối với cán bộ, hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội.

Trước hết, cấp ủy, chỉ huy, chính ủy, chính trị viên, cơ quan chính trị các cấp cần xác định rõ đây là nhiệm vụ chính trị hết sức quan trọng, cùng với việc thực hiện sắp xếp tinh, gọn bộ máy, tăng cường giáo dục chính trị, huấn luyện quân sự, bảo đảm hậu cần, kỹ thuật... tạo nên sức mạnh chiến đấu của cơ quan, đơn vị, góp phần hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Các cơ quan, đơn vị cần tập trung quán triệt, triển khai thực hiện hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về tăng cường quản lý, giáo dục chấp hành pháp luật, kỷ luật; phòng ngừa, ngăn chặn vi phạm pháp luật và vi phạm kỷ luật trong Quân đội, các văn bản của Bộ Tổng Tham mưu, Tổng cục Chính trị về việc giáo dục, quản lý, chấp hành pháp luật và kỷ luật của Quân đội, từ đó điều chỉnh, bổ sung các chủ trương, giải pháp lãnh đạo, đột phá về xây dựng Quân đội chính quy, chấp hành kỷ luật, bảo đảm an toàn trong huấn luyện, an toàn giao thông.

Đồng thời, cụ thể hóa thành nội dung, yêu cầu, chỉ tiêu, biện pháp trong nghị quyết lãnh đạo của cấp ủy, kế hoạch công tác của người chỉ huy, bảo đảm phù hợp với đặc điểm, nhiệm vụ, đối tượng quản lý tư tưởng, kỷ luật trong đơn vị, thuận lợi cho việc triển khai thực hiện, điều hành... Phát huy vai trò, trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy các cấp ở đơn vị cơ sở trong lãnh đạo, chỉ đạo phòng, chống vi phạm pháp luật và kỷ luật của Quân đội của hạ sĩ quan, binh sĩ. Cấp ủy, chỉ huy các cấp ở đơn vị cơ sở cần quán triệt nghiêm các chỉ thị, nghị quyết, hướng dẫn của cấp trên. Xây dựng nghị quyết chuyên đề lãnh đạo tăng cường công tác quản lý, giáo dục chấp hành pháp luật, kỷ luật trong Quân đội và bảo đảm an toàn; đồng thời, phải cụ thể hóa vào kế hoạch công tác của chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy, cán bộ chủ trì các cấp, sát yêu cầu nhiệm vụ ở đơn vị cơ sở.

Hai là, đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, giáo dục pháp luật và kỷ luật của Quân đội cho hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở.

Để xây dựng các đơn vị cơ sở trong toàn quân ổn định vững chắc, không có quân nhân vi phạm pháp luật và kỷ luật của Quân đội, đòi hỏi cấp ủy, chỉ huy các cấp cần tiến hành nhiều biện pháp, trong đó giáo dục chính trị, tư tưởng và giáo dục pháp luật là nội dung cần được quan tâm chú trọng. Những nội dung này cần được chuyển hóa vào chương trình giáo dục chính trị bắt buộc; hoạt động giáo dục cần tiếp tục được đổi mới mạnh mẽ, toàn diện theo hướng đồng bộ, thiết thực, hiệu quả, phù hợp với tình hình cơ quan, đơn vị cơ sở và đối tượng hạ sĩ quan, binh sĩ. Chủ động giải quyết những vấn đề nảy sinh; nâng cao chất lượng thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở; cán bộ các cấp gần gũi, nắm bắt tư tưởng của hạ sĩ quan, binh sĩ để nắm, quản lý tốt tình hình, diễn biến tư tưởng; chủ động phát hiện những biểu hiện tiêu cực, không để xảy ra bất ngờ.

Tổ chức thực hiện đầy đủ, có chất lượng chương trình giáo dục chính trị, pháp luật; chú trọng cập nhật những nội dung mới điều chỉnh, bổ sung của Điều lệnh quản lý bộ đội, các chỉ thị, văn bản về xây dựng Quân đội chính quy, chấp hành kỷ luật, pháp luật; đặc biệt cần coi trọng việc giáo dục ý thức chấp hành mệnh lệnh, chỉ thị của chỉ huy cấp trên, tinh thần tự giác chấp hành pháp luật và kỷ luật của Quân đội. Tích cực đổi mới phương pháp giáo dục, tuyên truyền trong quá trình huấn luyện, giảng dạy; tập trung phân tích, định hướng tư tưởng, trang bị cho bộ đội những kiến thức cơ bản, cần thiết trong tiếp nhận, xử lý thông tin, nâng cao cảnh giác, kiên quyết không để các thế lực thù địch lôi kéo, vi phạm pháp luật và kỷ luật của Quân đội, nhất là trên không gian mạng.

Ba là, duy trì chặt chẽ, nghiêm túc các chế độ, nền nếp xây dựng chính quy, quản lý bộ đội, vũ khí trang bị, phương tiện, cơ sở vật chất và xử lý nghiêm vi phạm.

Trong thực hiện, chỉ huy các cấp ở đơn vị cơ sở cần phát huy tốt vai trò, trách nhiệm, thực hiện đúng, đủ chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn; nâng cao tính tổ chức, tính kỷ

luật, tính kế hoạch trong chỉ huy, điều hành đơn vị; khắc phục tình trạng độc đoán, tùy tiện. Lập kế hoạch, phân công, quản lý hạ sĩ quan, chiến sĩ, vũ khí, cơ sở vật chất, tài sản trong ngày nghỉ, giờ nghỉ; duy trì thực hiện nghiêm các quy định về đảm bảo an toàn, hạn chế thấp nhất các vụ tai nạn trong huấn luyện, học tập, công tác, lao động và tai nạn rủi ro gây hậu quả nghiêm trọng.

Để công tác giáo dục chính trị tư tưởng và kỷ luật đi vào chiều sâu, đạt hiệu quả thiết thực, các đơn vị cơ sở cần chú trọng bồi dưỡng nâng cao trình độ, kinh nghiệm, phương pháp quản lý con người, vũ khí, trang bị kỹ thuật và kỹ năng giải quyết các vấn đề nảy sinh về tư tưởng cho đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cán bộ cấp cơ sở, sĩ quan mới ra trường. Kết hợp chặt chẽ giữa xây và chống, lấy xây là chính; kết hợp giáo dục, thuyết phục với sử dụng biện pháp hành chính, lấy giáo dục, thuyết phục, cảm hóa, ngăn ngừa, đề phòng là chính, lấy tích cực đẩy lùi tiêu cực. Đồng thời, xử lý nghiêm minh, dân chủ, công bằng, minh bạch các trường hợp vi phạm pháp luật và kỷ luật của Quân đội; thông báo kịp thời các vụ việc vi phạm kỷ luật, pháp luật trong quân đội hàng tháng, quý, làm cơ sở rút kinh nghiệm, định hướng tư tưởng, nhận thức, hành động cho bộ đội trong đơn vị và dư luận nhân dân trên địa bàn.

Bốn là, phát huy sức mạnh tổng hợp nhằm nâng cao chất lượng chấp hành pháp luật và kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

Mỗi cấp, mỗi ngành và từng quân nhân cần nắm chắc và vận dụng linh hoạt, hiệu quả chức trách, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác theo đúng quy định của điều lệnh, pháp luật; thực hiện cấp trên gương mẫu chấp hành trước cấp dưới, cán bộ gương mẫu trước chiến sĩ, cơ quan làm gương cho đơn vị. Cấp ủy, chỉ huy các cơ quan, đơn vị cần phát huy hiệu quả vai trò tham mưu, kiểm tra, giám sát, hướng dẫn, giúp đỡ của hệ thống cơ quan chức năng, nhất là cơ quan tác chiến, quân huấn, pháp chế, ủy ban kiểm tra, điều tra, bảo vệ an ninh... trong quân đội; quyết tâm ngăn chặn, loại bỏ các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”,

lạm dụng chức, quyền, làm việc sai nguyên tắc, thiếu trách nhiệm, buông lỏng quản lý, chỉ huy đơn vị, dẫn đến vi phạm pháp luật và kỷ luật của Quân đội.

Cần phát huy vai trò của tổ chức quần chúng ở các đơn vị cơ sở, thực hiện tốt Quy chế dân chủ ở cơ sở, đẩy mạnh hoạt động thi đua, sơ kết, tổng kết về chấp hành pháp luật và kỷ luật của Quân đội, xây dựng đơn vị an toàn. Chủ động nắm chắc tình hình an ninh chính trị địa bàn, xác định biện pháp quản lý bộ đội khoa học, hiệu quả; quan tâm bảo đảm tốt đời sống vật chất, tinh thần cho bộ đội, thực hiện tốt chính sách hậu phương quân đội, tạo điều kiện cho bộ đội yên tâm công tác, tích cực phấn đấu, rèn luyện theo các tiêu chí đã xác định. Đồng thời, chú trọng xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh và đẩy mạnh các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, nhằm tạo điều kiện cho bộ đội tham gia rèn luyện sức khỏe, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu. Ngoài ra, các đơn vị chức năng và các cơ quan báo chí trong Quân đội cần đẩy mạnh tuyên truyền, đấu tranh phản bác kịp thời, hiệu quả luận điệu xuyên tạc, chống phá, thúc đẩy “phi chính trị hóa”, “dân sự hóa” quân đội của các thế lực thù địch, kiên quyết bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, bảo vệ Đảng, Nhà nước, Nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa và uy tín của Quân đội./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.483.

(2) Sdd, tập 10, r.537.

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Quốc phòng, *Điều lệnh tác chiến Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb Quân đội nhân dân, H.2018.

2. Bộ Quốc phòng, *Chỉ thị số 79/CT-BQP ngày 22/7/2022 về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” trong toàn quân.*

3. Tổng Tham mưu trưởng Quân đội nhân dân Việt Nam, *Chỉ thị số 11/CT-TM ngày 12/4/2023 về việc nâng cao chất lượng xây dựng chính quy, quản lý kỷ luật trong toàn quân.*

4. Bộ Quốc phòng, *Thông tư số 143/2023/TT-BQP ngày 27/12/2023 quy định xử lý kỷ luật trong Quân đội nhân dân Việt Nam.*